

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/218/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5909201602
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5909201602.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členiek senátu Mgr. Márie Kašíkovej a JUDr. Jany Kotrčovej, v spore žalobcu: G.. P. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., Š. P. XX, právne zastúpený spoločnosťou PETKOV & Co s.r.o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 50 430 742, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 21 905 eur, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 22. septembra 2016, č. k. 5C/138/2015-658, takto

rozhodol:

Žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 21 905 eur z a m i e t a .

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím o väzbe vo výške 25 000 eur (výrok I.) a vo zvyšnej časti, pokiaľ sa žalobca domáhal zaplataenia nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu do výšky 67 400 eur, žalobu ako nedôvodnú zamietol (výrok II.). V súlade s ustanovením § 255 ods. 2 CSP, vzhľadom na rovnaký úspech a neúspech strán v spore, žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok III.). Vykonaným dokazovaním zistil, že uznesením vyšetrovateľa KR PZ v Žiline č. ČVS:KRP-65/OVEK-ZI-2004 zo dňa 29.06.2004 bol žalobca stíhaný pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1, 2 písm. e) Trestného zákona (ďalej len „TZ“) a trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 TZ. Uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. Tp 38/04 zo dňa 30.06.2004 bol žalobca vzatý do väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ďalej len „TP“), keď podľa uvedeného uznesenia bola zistená dôvodná obava, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti, z čoho ho mali usvedčovať vypočutí svedkovia. Uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 1Tpo155/2004 zo dňa 10.08.2004 bola sťažnosť obvineného proti väzbe zamietnutá. Uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. Tp 38/04 zo dňa 02.09.2004 nebola prijatá záruka matky obvineného ani písomné sľuby obvineného a žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá, nakoľko pretrvávala obava v pokračovaní trestnej činnosti. Uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2Tos 81/05 zo dňa 01.06.2005 bol žalobca z väzby prepustený. Z uvedeného vyplýva, že žalobca ako obvinený bol vo výkone väzby od 29.06.2004 do 01.06.2005 celkovo 337 dní. Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok z 01.08.2007 sp. zn. 7T22/2005, bol žalobca oslobodený spod obžaloby vo vzťahu ku skutku podľa § 235 ods. 1, 2 písm. e) TZ, a to z dôvodu, že vykonané dôkazy súd viedli k záveru, že skutok ako je popísaný v obžalobe nebol preukázaný žiadnym priamym, resp. súborom nepriamych dôkazov, keď zo strany svedka S. - poškodeného sa výpoveď javila ako vykonštruovaná a vymyslená. Vo vzťahu ku skutku pre trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 TZ prokurátorka Okresnej

prokuratúry Ružomberok v priebehu hlavného pojednávania, v zmysle § 182 ods. 2 TP ustúpila od obvinenia.

2. Vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu, vychádzal z podmienok zákona č. 58/69 Zb., keďže k rozhodnutiu o vzatí žalobcu do väzby došlo pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Vychádzal z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR vo veci sp. z. 6Cdo 37/2012, z rozsudku z 30.05.2007 sp. zn. 4Cdo 177/2005, v zmysle ktorých vzniká nárok na náhradu nemajetkovej ujmy (podstata odškodnenia spočíva v nemateriálnej ujme) priamo z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) v zmysle čl. 5 ods. 1 a ods. 5. Ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru je hmotnoprávnym ustanovením, podmienkou práva na odškodnenie je porušenie niektorého ustanovenia čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru. Jedná sa o objektívnu zodpovednosť, zavinenie zodpovednej osoby sa nevyžaduje. Vychádzal ďalej aj zo stanoviska Najvyššieho súdu SR v uznesení z 29.02.2012 sp. zn. 1Cdo 68/2010, v ktorom bol vyslovený záver, že v dôsledku oslobodenia obžalovaného spod obžaloby stáva sa pôvodne zákonná väzba nezákonnou a tým sa zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú oslobodenému obžalovanému vykonanou väzbou.

3. Vychádzajúc už zo zaužívanej súdnej praxe pri posudzovaní otázky premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (R 58/2014, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 194/2011, sp. zn. 5Cdo 278/2009), keď u nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu výkonu nezákonnej väzby sa jedná o nárok majetkovej povahy, tento sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej lehote podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka. Začiatok plynutia premlčacej lehoty nastal dňa 02.08.2007, teda deň nasledujúci po vyhlásení oslobodzujúceho rozsudku súdom. V danom prípade žalobca sa obrátil na Ministerstvo spravodlivosti SR so svojím nárokom na náhradu škody listom zo dňa 29.01.2008 a po negatívnej odpovedi listom Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 21.11.2008, podal žalobu proti žalovanej na súde dňa 09.04.2009, na základe čoho nedošlo k premlčaniu jeho práva na náhradu nemajetkovej ujmy.

4. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu, priznávanú v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru, vychádzal tak z výsledkov vykonaného dokazovania a s prihliadnutím na rozsah odškodnenia aj v iných, v obdobných prejednávanych veciach ako napr. z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 147/06 z 06.12.2006, a z neho nadväzujúceho rozsudku ESLP z 17.07.2012 v prípade Winkler proti Slovenská republika, z rozhodnutia občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia Najvyššieho súdu ČR uverejneného v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk sp. zn. 3Cdo 2357/2010, z rozsudku ESLP vo veci Bruncko proti Slovenská republika, Kormoš proti Slovenská republika, na základe čoho dospel k záveru, že za jeden deň trvania väzby, ktorá trvala celkovo 337 dní je dôvodné priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 74 eur. Vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, keď zistil, že žalobca bol personálnym rozkazom Ministerstva vnútra SR č. 317 zo dňa 12.08.2004 prepustený zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru podľa § 192 ods. 1 písm. e) zák. č. 73/1998 Z.z. Prepustenie žalobcu zo služobného pomeru malo priamo súvislosť s jeho obvinením a vzatím do väzby. Podľa pracovného posudku Úradu pre ochranu ústavných a diplomatických činiteľov zo dňa 07.07.2004, žalobca za dôsledné plnenie pracovných povinností bol 4 x finančne odmenený a so spolupracovníkmi nemal žiadne konflikty. Žalobca sa do služobného pomeru po skončení trestného konania späť nevrátil. Aj keď sa po prepustení z väzby zamestnal vo firme svojej matky a neskôr bol aj samostatne zárobkovo činnou osobou, je možné konštatovať, že výkonom väzby došlo k závažnému zásahu do jeho osobnostných práv, na základe čoho bolo dôvodné priznať mu náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu vo výške 25 000 eur.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobcovi priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 eur, podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie o priznaní výšky nemajetkovej ujmy v rozsahu 25 000 eur, ktorú považovala za neprimeranú, v tejto súvislosti poukázala na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 15/2012 a sp. zn. 6Cdo 37/2012 na rozhodnutie ESLP vo veci Winkler proti Slovenskej republike, v ktorom ESLP priznal sťažovateľovi odškodnenie za väzbu v trvaní 6 mesiacov vo výške 8 000 eur, ako aj na rozhodnutia ESLP vo veciach Bruncko, Kormoš vs. Slovenská republika, ktorých závery bolo potrebné aj aplikovať vo vzťahu k okolnostiam tejto prejednávanej veci.

6. Na základe podaného odvolania žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 22.09.2016 č. k. 5C/130/2015-658 Krajský súd v Žiline ako súd odvolací rozsudkom z 22.02.2017 č. k. 7Co 2/2017-733 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu vo výške 16 850 eur a vo zvyšnej časti žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu zamietol. Žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu, ktorého podmienky neboli upravené v zákone č. 58/69 Zb. v znení do 30.06.2004, je potrebné priznať podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru, vychádzajúc už z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR vo veciach sp. zn. 6Cdo 37/2012 a sp. zn. 4Cdo 177/2005, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, publikovaného pod č. R13/2009.

7. Odvolací súd sa ďalej stotožnil so záverom súdu prvej inštancie a nepovažoval za dôvodnú odvoláciu námietku žalovanej, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa nepremlčuje podľa 23 zákona č. 58/69 Zb., ale že nárok sa premlčuje v trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 Občianskeho zákonníka, keďže v danom prípade sa jedná o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným obmedzením osobnej slobody, priznávaný priamou aplikáciou čl. 5 ods. 5 Dohovoru. Vychádzajúc zo skutkových zistení súdom prvej inštancie nepovažoval za dôvodný záver súdu prvej inštancie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu vo výške 74 eur za každý deň strávený žalobcom vo väzbe za primerané. Z výsledkov vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobca personálnym rozkazom Ministerstva vnútra SR č. 317 zo dňa 12.08.2004, bol prepustený zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru, pričom zo svojimi nárokmi v správnom konaní úspešný nebol. Po prepustení z väzby žalobca sa zamestnal ako zamestnanec vo firme jeho matky v období roku 2006, v tomto období sa stal spoločníkom aj konateľom obchodnej spoločnosti KML s.r.o. spolu so svojou matkou. Pri rozhodovaní o výške priznania náhrady prihliadal na povahu trestnej veci, celkovú dĺžku obmedzenia osobnej slobody a následky v osobnej sfére žalobcu. Poukázal na kritéria priznávania náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru podľa rozsudku ESLP vo veci Stafford proti Spojenému Kráľovstvu, Shillyayev proti Rusku (sťažnosť č. 9647/02) - prihliadajúc tak na spoločenské a ekonomické podmienky Slovenskej republiky v porovnaní s praxou Európskeho súdu pre ľudské práva v rozhodnutiach iných štátov, na ustálenú prax súdov v Českej republike, pričom vychádzajúc z toho, že sa jednalo o výkon väzby u policajta Slovenskej republiky, že žalobca po prepustení z väzby a po personálnych rozkazoch sa nemohol vrátiť späť do výkonu predošlej práce policajta, že za skutok, pre ktorý bolo mu znesené obvinenie a súvislosti s čím bol aj vzatý do väzby, bol oslobodený, keďže tvrdenia voči žalobcovi ako príslušníkovi policajného zboru boli vykonštruované, prihliadajúc ďalej na to, že v dôsledku výkonu väzby u žalobcu spôsobilo psychickú traumu a malo to priamy dôsledok na jeho osobný, spoločenský a pracovný život, dospel k záveru, že za jeden deň výkonu väzby v tejto konkrétnej prejedávanej veci je dôvodné priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50 eur, t. j. za 337 dní náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu v celkovej výške 16 850 eur.

8. Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 7Co/2/2017-733, podali v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca a žalovaný.

9. Najvyšší súd SR uznesením z 30.07.2019 č. k. 4Cdo 34/2018 dovolanie žalovanej proti výroku, ktorým krajský súd priznal nemajetkovú ujmu žalobcovi v sume 16 850 eur, odmietol. Rozsudok krajského súdu v časti, ktorou bola žaloba vo zvyšnej časti zamietnutá a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Najvyšší súd SR v záveroch svojho rozhodnutia konštatoval, že odvolací súd porušil u žalobcu právo na spravodlivý proces, na základe čoho rozsudok odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V dôvodoch svojho rozhodnutia Najvyšší súd SR [viď najmä body 4 (iv) - (viii)] uviedol, že odvolací súd pokiaľ zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o priznaní nemajetkovej ujmy v peniazoch (zo sumy 74 eur na sumu 50 eur), rozhodol tak na základe odlišného (žiadneho) hodnotenia dôkazov ním vykonaných, a to bez toho, aby ich sám zopakoval, pričom porušil práva žalobcu na to, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Trestne stíhanie trvajúce 3 roky a jeden mesiac za závažnú trestnú činnosť s výkonom väzby v trvaní 337 dní predstavuje veľmi závažný zásah do súkromnej a osobnej sféry jednotlivca a v právnom štáte je nevyhnutné, aby bol za taký závažný zásah odškodnený (čl. 46 ods. 3 ústavy). Vytýkal ďalej odvolaciemu súdu, že chýba nielen zrozumiteľné vysvetlenie, prečo výrazne znížil okresným súdom priznanú náhradu, ku ktorej dospel na základe podrobnejšieho zhodnotenia konkrétnych okolností, za ktorých došlo k začatiu trestného

stíhania a k jeho skončeniu, a najmä prihladol na následky spôsobené trestným konaním v osobnostnej, pracovnej, rodinnej a sociálnej sfére poškodenej osoby, ale tiež skutkové zistenie, že sa žalobca po prepustení z väzby síce zaradil do pracovného pomeru, ale iba v rodinnej firme na pozíciu, na ktorej nevyužíva dosiahnuté vzdelanie a prax. Požiadavka individualizácie odškodnenia žalobcu sa zúžila na jednoduchý mechanický výpočet bez toho, aby krajský súd zreteľne odôvodnil, ako k nemu došiel práve u žalobcu. Chýba rovnako zhodnotenie konkrétnych okolností, ku ktorým dospel po náležitom dokazovaní okresný súd a tiež chybné je vyhodnotenie zamestnania žalobcu po oslobodení spod obžaloby. Ak je deklarovaná ujma, v danom prípade spočíva v strate prestíže, vybraného zamestnania, ovplyvnenie rodinného života, zdravia, ako súdy sami konštatovali, štát (súd) nemôže bagatelizovať závažnosť ujmy nepriznaním žiadnej, alebo len symbolickej náhrady.

10. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas (§ 362 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 255 ods. 1 CSP) po nariadení odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v intenciách § 379 a § 380 CSP, a rozhodol tak, že žalobu, ktorou žalobca žiadal zaviazat' žalovanú na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu vo výške 21 905 eur, zamietol.

11. V prejednávanej veci žalobca na základe podanej žaloby si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu (vo výške 67 400 eur), tak ako vyplýva zo skutkových tvrdení uvádzaných v žalobe (§ 79 ods. 1 OSP - v znení platnom do 30.06.2016), zo žiadosti žalobcu o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody adresovanej Ministerstvu spravodlivosti SR (č. I. 31 spisu) a ďalších podaní a vyjadrení žalobcu (jeho právneho zástupcu) - doplnenia dôvodov návrhu na začatie konania z 12.02.2010 (č. I. 180 spisu), ako aj podľa výpovede právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 20.06.2012 (č. I. 317 spisu). Žalobca na základe podanej žaloby si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu v trvaní od 29.06.2004 do 01.06.2005, ktorá celkovo trvala 337 dní.

12. Už na základe doposiaľ vykonaného dokazovania bolo zistené, že uznesením vyšetrovateľa KR PZ v Žiline č. ČVS:KRP-65/OVEK-ZI-2004 zo dňa 29.06.2004 bol žalobca stíhaný pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1, 2 písm. e) TZ a trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 TZ. Uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. Tp 38/04 zo dňa 30.06.2004 bol žalobca vzatý do väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c) TP, keďže podľa uznesenia bola zistená dôvodná obava, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 1Tpo 155/2004 zo dňa 10.08.2004 bola sťažnosť obvineného proti väzbe zamietnutá. Uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. Tp 38/04 zo dňa 02.09.2004 nebola prijatá záruka matky obvineného ani písomné sľuby obvineného a žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá, nakoľko pretrvávala obava v pokračovaní trestnej činnosti. Uzneseniami č. k. Tp 38/0454 zo dňa 22.10.2004, Tp 38/04-62 zo dňa 16.11.2004 bola žiadosť žalobcu o prepustenie z väzby zamietnutá pre dôvodnú obavu v pokračovaní trestnej činnosti. Uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2Tos 81/05 zo dňa 01.06.2005 bol žalobca z väzby prepustený. Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 7T 22/2005, ktorý nadobudol právoplatnosť 01.08.2007, bol žalobca oslobodený spod žaloby vo vzťahu ku skutku podľa § 235 ods. 1, 2 písm. e) TZ, a to z dôvodu, že vykonané dôkazy súd viedli k záveru, že skutok ako je popísaný v obžalobe nebol preukázaný žiadnym priamym, resp. súborom nepriamych dôkazov. Vo vzťahu ku skutku pre trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona, prokurátorka Okresnej prokuratúry Ružomberok v priebehu hlavného pojednávania, v zmysle § 182 ods. 2 TP ustúpila od obvinenia.

13. Vzhľadom na skutkové zistenie, že žalobca, ako obvinený bol vzatý do väzby už od 29.06.2004, v súlade s ustanovením § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. bolo potrebné nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu posudzovať na základe podmienok zákona č. 58/69 Zb. Súd prvej inštancie správne posúdil nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/69 Zb., a to s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.05.2007 sp. zn. 4Cdo 177/2005 (uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. R13/2009). Podľa záverov vyslovených v odôvodnení rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 177/2005, zákon č. 58/69 Zb. neumožňuje náhradu nemajetkovej ujmy pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe. Z § 5 zákona č. 58/69 Zb. okrem iného vyplýva, že právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu len ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené, alebo ak bol spod obžaloby oslobodený. Nárok na náhradu škody za väzbu zaručuje nielen vnútroštátna právna

úprava - zákon č. 58/69 Zb., vykonávajúci čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu verejnej moci, alebo nesprávnym úradným postupom, ale aj čl. 5 ods. 5 Dohovoru. V zmysle tohto článku Dohovoru, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a každý kto bol obeťou zatknutia, alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie. Podmienkou práva na odškodnenie je porušenie práva niektorého ustanovenia čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru, alebo že pozbavenie osobnej slobody bolo v rozpore s vnútroštátnym právom. Predpokladom tohto nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 5 Dohovoru. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa škodou v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru rozumie škoda materiálna, tak i nemateriálna.

14. Ústavou právny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby (či zastavením trestného stíhania) je však potrebné hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 Ústavy a čl. 36 ods. 3 Listiny, ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálno-právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca.

15. Vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané za účinnosti zákona č. 58/69 Zb., alebo za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 Ústavy a čl. 36 ods. 3 Listiny právo na náhradu nemajetkovej ujmy. Vychádzajúc zo záverov uvádzaných v rozhodnutiach Ústavného súdu SR II. ÚS 163/2013 a III. ÚS 754/2016, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy sa môže vzťahovať tak na väzbu, ako aj na samotné trestné stíhanie. Zatiaľ čo vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy za väzbu súdna prax vytvorila postupne stabilizujúce sa kritériá určenia jej výšky (povaha trestnej veci, dĺžka, časové okolnosti väzby, preukázaný dopad väzby do osobnostnej sféry poškodeného a širšie okolnosti, za ktorých k vzniku nemajetkovej ujmy došlo, korigované všeobecnými princípmi spravodlivosti) vo vzťahu k rozhodovaniu o výške náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie (pokiaľ bolo začaté za účinnosti zákona č. 58/69 Zb.), takéto kritériá stabilizované súdnou praxou neboli (viď závery vyjadrené v bode 31 nálezu Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016). Preto aj v danom prípade (obdobne ako konštatoval Ústavný súd SR vo vyššie uvádzaných rozhodnutiach), odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy vychádzal zo skutočností, že žalobca na základe podanej žaloby (rovnako ako v žiadosti o predbežné prejednanie nároku podľa § 15 zákona č. 58/69 Zb.) si uplatňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu, a nie aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie, keď aj kritériá pre ich priznávanie sú odlišné.

16. Pri posudzovaní primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu odvolací súd zohľadnil hmotnoprávne predpisy tuzemského právneho poriadku upravujúce odškodnenie a aj judikatúru ESLP. Primeranosť nemajetkovej ujmy treba vždy posudzovať, resp. určovať (okrem iného) aj v kontexte s ďalšími právnymi predpismi upravujúcim obdobnú problematiku, kde výška príslušného odškodnenia vyplýva priamo zo zákona, ale aj v kontexte s rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR.

17. V prípade Winkler proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 25416/07) ESLP vyslovil porušenie čl. 5 ods. 1 Dohovoru v súvislosti s nezákonnou väzbou, pričom 17.07.2012 rozhodol o tom, že Slovenská republika porušila čl. 5 Dohovoru (právo na slobodu a osobnú bezpečnosť) a sťažovateľovi, ktorý bol nezákonne vo väzbe od 26.05.2005 do 15.11.2005 (6 mesiacov) priznal z titulu nemajetkovej ujmy sumu 8 000 eur. V tejto veci Európsky súd pre ľudské práva zrekapituloval aj relevantné prípady (Bruncko ods. 46-59; Kormoš ods. 57-69; Kováčik ods. 48-61; Žúbor ods. 47-59), v ktorých sa skutkový a právny stav zásadne neodlišuje. Podľa názoru ESLP (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené Kráľstvo) náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti. ESLP tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux v. Moldavsko; Style Morris v. Spojené Kráľovstvo). Okrem toho ESLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público-Comunicacáo, Social, S.A. v. Portugalsko). Napokon ESLP zdôraznil, že pri určení výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia, alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvara v.

Fínsko). Rovnako tak nie je možné ani mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov, či ESĽP a to s ohľadom na odlišnosť životnej úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá rovnako tak musí byť zohľadnená, pokiaľ priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy má zodpovedať predstavám spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste. Ústavný súd SR v náleze III. ÚS 754/2016 sa v tejto súvislosti vyjadril (bod 39 - odkazujúc na širokú komparáciu rozhodovacej praxe ESĽP a súdov iných európskych štátov už len príkladom premietnutých do rozhodnutia NS ČR sp. zn. 30Cdo 2357/2010 z 11.01.2012), že nepovažuje sa za neprimerané odškodnenie väzby vo výške 1 000 eur za mesiac jej trvania. Zároveň ústavný súd konštatoval, že stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň, či mesiac trvania väzby, alebo vedenia trestného stíhania vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. Odvolací súd pri rozhodovaní primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu sa oboznámil aj s kritériami, ktoré sú uvedené napr. v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 171/2005, sp. zn. 6Cdo 37/2012, sp. zn. 6MCdo 15/2012, sp. zn. 3Cdo 7/2017, sp. zn. 3Cdo 19/2018 (ktorých kritériá sú podrobne vysvetlené v časopise Zo súdnej praxe č. 5/2019 - Zodpovednosť za škodu - úvaha súdu o výške primeranej náhrady v peniazoch).

18. Vo vzťahu k okolnostiam prejednávanej veci je potrebné konštatovať, že už samotná väzba predstavovala pre žalobcu závažnú ujmu, pretože obmedzenie osobnej slobody touto formou bolo nedôvodné, ako sa neskôr ukázalo bolo nedôvodné i celé trestné stíhanie žalobcu. V tomto kontexte je nerozhodné, či si žalobca svojim konaním väzbu zapríčinil sám (takéto skutkové zistenia z výsledkov vykonaného dokazovania ani nevyplývajú), pretože nebyť nedôvodného trestného stíhania, nebol by žalobca vôbec vystavený požiadavke obmedzenia osobnej slobody v podobe väzby.

19. Z výsledkov vykonaného dokazovania bolo preukázané, že personálnym rozkazom Ministerstva vnútra SR č. 317 zo dňa 12.08.2004 bol žalobca prepustený zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru, a to na základe dôvodov, pre ktoré bolo trestné stíhanie začaté a neskôr bola podaná obžaloba na súde t. j. pre trestný čin vydierania a trestný čin výtržníctva, na tom skutkovom základe, že ako príslušník policajného zboru, mal pôsobiť na svedka S. za účelom zmeny výpovede. Žalobca sa v správnom konaní domáhal zrušenia uvedeného personálneho rozkazu (po rozhodnutí súdu v trestnom konaní, keď bol oslobodený spod obžaloby), podanou žalobou na Krajskom súde v Bratislave sp. zn. 2S 97/08, v ktorom sa domáhal obnovy konania vo veci už právoplatného personálneho rozkazu Ministerstva vnútra SR o prepustení zo služobného pomeru. Krajský súd v Bratislave žalobu na obnovu konania rozsudkom z 26.01.2011 zamietol. Najvyšší súd SR na základe podaného odvolania zo strany žalobcu, rozsudkom z 25.01.2012 sp. zn. 2 Sžo 24/2011 rozsudok krajského súdu potvrdil. Proti rozsudku Najvyššieho súdu SR podal žalobca dovolanie, pričom Najvyšší súd SR, ako súd dovolací, uznesením z 27.09.2012 sp. zn. 1Sdo 8/2012 dovolacie konanie zastavil.

20. Je zrejmé, že výkon väzby, tak ako vyplýva z výpovede samotného žalobcu na odvolacom pojednávaní, spôsobil u neho psychickú traumu, a to vzhľadom k tomu, že sa jednalo o výkon väzby príslušníka Policajného zboru SR, pričom negatíva počas výkonu väzby pociťoval tak zo strany samotných príslušníkov justičnej a väzenskej stráže, ako aj zo strany ostatných obvinených vo výkone väzby. Žalobca vo svojej výpovedi ďalej poukázal, že už v dôsledku prepustenia zo služobného pomeru sa nemôže uplatniť v policajnom zbore, ani v ďalších silových zložkách (napr. NBÚ, SIS a pod.) vzhľadom na nemožnosť vykonávania tohto povolania pre dôvody, pre ktoré bol personálnym rozkazom Ministerstva vnútra SR zo služobného pomeru prepustený. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že po oslobodení spod obžaloby a po prepustení z väzby na slobodu sa žalobca najskôr zamestnal vo firme svojej matky, stal sa konateľom a spoločníkom obchodnej spoločnosti KML s.r.o. so sídlom v Kysuckom Novom Meste, v ktorej vykonáva opravu registračných pokladní až doposiaľ.

21. Na základe rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22.02.2017 č. k. 7Co/2/2017-733, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy suma 16 850 eur, rozsudok v tejto časti nadobudol právoplatnosť a podľa vyjadrenia žalovanej, uvedená náhrada žalobcovi bola už vyplatená. Hodnotiac preto okolnosti tejto prejednávanej veci v spojitosti so stabilizujúcimi sa kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy za väzbu, ktorú súdna prax postupne vytvorila (povaha trestnej veci, dĺžka, časové okolnosti väzby, preukázaný dopad väzby do osobnostnej sféry žalobcu), odvolací súd dospel k záveru, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobcovi na základe predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu vo výške 16 850 eur zodpovedá kritériám vyslovených vo vyššie citovaných rozhodnutiach Európskeho súdu pre ľudské práva (konštatovaných v

bode 15 tohto odôvodnenia), zodpovedá aj názorom vyslovených Ústavným súdom SR (viď konštatácie v náleze III. ÚS 754/2016) a zodpovedajúce kritériám, ktoré boli vyslovené v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR (ako bolo konštatované v bode 15 tohto odôvodnenia), prípadne v ďalších rozhodnutiach NS SR (sp. zn. 3Cdo 19/2018, sp. zn. 3Cdo 191/2017, sp. zn. 3Cdo 25/2019), z ktorých nevyplýva, že by v skutkovo obdobných a právnych veciach z titulu uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy by bolo dôvodné priznať aj vyššiu sumu, než ktorá bola už žalobcovi priznaná a žalovanou aj vyplatená. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd žalobu na uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu vo výške 21 905 eur zamietol.

22. O trovách (prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho) konania odvolací súd rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu týchto trov v plnej výške, vychádzajúc tak z okolností prejednávanej veci. Rozhodovanie o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu záviselo od úvahy súdu a to na základe výsledkov vykonaného dokazovania. Preto aj keď žalobca so svojim uplatneným nárokom nebol v prevažnej miere úspešný, vychádzajúc zo základných princípov uvedených v čl. 4 ods. 1 CSP, s prihliadnutím aj na dĺžku trvania tohto sporu, keď aj rozhodovacia prax súdov sa v priebehu plynutia času (tohto sporu) vytvárala v názore stanovenia kritérií primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu, bolo by nespravodlivé (pokiaľ si pôvodne žalobca uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy v neprimeranej výške), aby za takýchto okolností náhrada trov konania nebola mu priznaná v plnom rozsahu.

23. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
 - b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
 - c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
 - d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
 - e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
 - f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.
- (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)